ל) יכנווע ל. נונווע לט., ב) בנ"י לר', ג) [ויקרא יא], ד) [במדבר לא], ה) [ויקרא

ב) בכ"י לר", ג) [ויקרא יא],

ד) [במדבר לא], ב) [ויקרא יא],

טון, ו) [במדבר טון,

ז) [ויקרא יגן, א) [ע"א],

ניקרא יגן, א) [ע"א],

ניקרא יגן, א) [ע"א],

ניקרא יגן, אן "ע"א],

ניקרא יגן, אן "ע"א],

ניקרא יגן, אן "ע"א,

ניקרא יגן שור דיבור

ניען אלא עדיף אלב למ"י ברים

ניען אלא עדיף אלב למ"י ברים

ניען אלאריג אלא שלאה

ניען אלאריג אלאה על אלאה

נין והף מפ" הרב פורום אייר

לעיל דסויג שנשני כו' והך מפ' הרב פורת שייך לדיבור א' עם דלעיל וקאי לדיבור א' עם דלעיל וקאי

מקרה קשנפוט על שנפוט, כ) ננ"א לשלשה על שלשה], ל) נתוס' הרא"ש הגירסא: לשלשה על שלשה. ועי

מהר"ס],

אק"ו דשלשה כ) ונ"א לשלשה

טומאת לרעת הל' י ופכ״ב מהל' כלים הל' יב: ופכ"ב מהכי כנים הכי יב: ע ב מייי פי"ג מהלי טומאת לרעת הלי א סמג עשין רלח:

תורה אור השלם

1 והבגד כי יהיה בו נגע צַרְעַת בָּבֵגַד צַמֵּר אוֹ בִּבֵּגַד ַּנְּטֵּרְ בְּבָּטֶּוֹ אָנְטֶּוּ אוּ בְּבָּטֶּר פְּשְׁתִּים: ויקרא יג מז 1 זאת תּוֹרַת נֶגַע צָרַעַת בֶּגֶד הַצָּמֶר אוֹ הַפִּשְׁתִּים אוֹ הַשַּׁתִי אוֹ הַעֵרֵב אוֹ כַּל כִּלִי עור לטהרו או לטמאו:

תום' ישנים א) מכי מיעוטי כסיבי בגד

נמר ופסטים לנו כ וכוויי כתבו על זה גם זה משמע כפיי ה"ר פורת דאי שלשה על שלשה אינו בכלל בגדים נוקי תרי מיעוטי חדה לשלש על שלש וחדה לשלשה על על שלש החלח לשלםה על שלשה הלכחי בגד שלם בשלר בגדים דלא מטמא בנגעים מנא ליה מב אלא משמע כפי מג ואין זה הוכחה נתמעט גם לבמיעוט א' משלשה על שלשה דשלש על אחד מוהבגד אבל מ"מ קלת יש להוכיח מדלא האמר יש להוכיח מדלה קחמר כי אימטוט מג' על ג' ומשלשה על שלשה דמחד ריבוי נפקה תרווייהו אבל בגד שלם מטמה: ב) אבל אין לפרש ואימה

לרבות מוהבגד שלשה על מלשה על שלשה בשלה בגדים כים ולא שלש בלשה בגדים כים ולא שלש בלמר בגדים כים הלא שלשה על שלש בלמר ההא מדאילטרין . ריבוי לשאר בגדים ידע דלמו ריבוי נשחר בגדים ידע דמחר ופשתים כתיב ועוד דבקושיא שניה ידע דלמר ופשתים כתיב א"כ מה פריך כיון דלמר ופשתים כתיב טפי הוי לן לאוקמי ריבוי לג' על ג' בנמר ופשתים ממה שנרבה שלשה על שלשה בשאר בגדים שנשה על שנשה בשחו לבורה כמו בצמר ופשחים דהא רבוי צמר ופשחים נכתב בחנם כדאמר לקמן לא קאי בצמר ופשחים מרבה שאר בגדים ופשחים מרבה שאר בגדים ועוד מה פריך אימא כי ועוד מה פריך אימא כי אימעוט מג' על ג' אבל שלשה על שלשה מטמא מנ"ל כיון דאיצטריך ריבוי לג' על ג' צלמר ופשמים וי"ל ואימא לרבות נמי שלשה על שלשה בשאר בגדים וזהו כפי׳

המפורש בפנים: המפורש בפנים: ג) מלאמי בשם ה״ר שלמה אשטרובינ״ג ול״ל ק״ל א״כ יהיו שוין כל הבגדים ולמה כתב ד' תיבות הללו בגד למר בגד פשחים אלא יייל אי לא ימורא דוהבגד הייא אין מיעוט אחר מיעוט אלא לרבות שלש על שלש בצמר יפשתים וממילא נרבה שלש על שלש בשחר בגדים דקברח על שלש בשחר בגדים דסברת הוא שיהא שוון אם אין מיעוט כדפירי לעיל וכך מועיל יתור של שני מיעוטים כמו והבגד אבל השחא דכתיב ריבוי דוהבגד לרבות ג' על נ' בלמר ופשתים אם כן אתי לישתוק לרבות דוהבגד:

רבינו חננאל

יבי שמעון בן אלעזר כתנא דבי ר' ישמעאל תני הא מתניתא דיליה. ודחי רבא בגדי פשתן איכא בינייהו, ר' שמעון בן אלעזר לא ייטנו שאר רגדים אלא מני מיעט שאו בגוים אלא מגי על ג', אבל ג' על ג' טפחים אפילו דשאר בגדים מקבלי טומאה, ותנא דבי רבי ישמעאל סבר לא איקרי בגד אלא צמר ופשתים, ובגדים אחרים שעושין משאר עצים לאו בגדים נינהו ולא מיטמא ג' על ג' ולא

רבי שמעון כן אלעזר ותנא דבי ר' ישמעאל אמרו דבר אחד. וא"ת כיון דבשאר בגדים אפי׳ שלשה על שלשה טהור לר׳ שמעון בן אלעזר אמאי נקט שלש על שלש ותירן הרב פורת דנקט שלש על שלש משום פשתן" דאפי׳ שלש על שלש טמא ואע"ג דאמר

לקמן (דף כו:) ר"ש בן אלעזר וסומכוס אמרו דבר אחד דאמר סומכוס סיככה בטווי פסולה משמע דהא דקאמר הכא חוץ מפשתן היינו טווי ולא בגדב וי"ל דעיקר מילתיה איירי בבגדי פשתן ג ומ"מ דייק לקמן מדלא קאמר חוץ מבגד פשתן דבטווי נמי איירי™ וא״ת מאי דוחקיה דאביי לאוחמה דתנא שלש על שלש משום פשתן ולימה דדוקה נקטה כמו שהמר רבאי ואי משום דלא ליפלוג ר"ש בן אלעזר אתנא דבי ר' ישמעאל הא אביי גופיה קאמר לקמן דהאי תנא דבי ר' ישמעאל מפיק מאידך תנא דבי ר' ישמעאל י"ל דסבירא ליה לאביי הא דמרבה לקמן תנא דבי ר' ישמעאל שאר בגדים היינו אפי׳ שלש ח על שלש וסבר דשאר בגדים" או יהיה בהן טומאה' כמו בצמר ופשתים או יהיו טהורים לגמרייא:

השתא שתי וערב מיטמא. תימה לר"י דילמא הא

דתנן בפי"א דנגעים (משנה ח) כמה יהא בפקיע ויטמא כדי לארוג בו שלש על שלש היינו בתר דקיי"ל באריג דמיטמא בשלש על שלש אבל כל כמה דלא ידעינו באריג גם שתי וערב לא יטמא אלא כשיהיה כדי לארוג בו הרבה"ב וא"כ היכי אתי שלשה על שלשה בק"ו דשתי וערב ותירן ר"י דנראה לו להש"ם סברא דאריג שלשה על שלשה עדיף משתי וערב אפי׳ כדי לארוג בו אלף על אלף ולרשב"א נראה דודאי בבגד שייך לחלק בשיעורו משום דכתב רחמנא בגד דמשמע בגד שלם אבל שתי וערביג השיעור תלוי בסבראיד והיינו שלש על שלשטו דחזי אפילו

לעשירים דהא חזי לאילטרופי לבגד גדול: יאתי בק"ו. מפרש הרב פורת דהאי ק"ו לא נקט אלא להרווחא דמילתא ובלאו ק"ו נמי אין לריך ריבוי לשלשה על שלשה ש דכיון דחזו לעניים ולעשירים בגד חשוב הוא דמה לי שלשה על שלשה ומה לי ד' או ה' אמות כיון שגם זה ראוי כמו זהיי וכן מוכח מדברי רבא דאמר שלשה על שלשהיי בשאר

שלשה על שלשה. ושקלינן וטרינן

לרשב"א אית ליה לתנא דבי רבי ישמעאל לית ליה שלשה על שלשה בשאר בגדים

ר' שמעון בן אלעזר ותנא דבי ר' ישמעאל אמרו דבר אחד ר' שמעון בן אלעזר הא דאמרן תנא דבי ר' ישמעאל מאי היא הרגי דבי ר' ישמעאל הואיל ונאמרו בגדים ⁶ בתורה סתם ופרט לך הכתוב באחד מהן יצמר ופשתים מה להלן צמר ופשתים אף כל צמר ופשתים רבא אמר שלשה על שלשה בשאר בגדים איכא בינייהו ידר' שמעון בן אָלעזר אִית לִיה לתנא דבי ר' ישמעאל לית ליה דכולי עלמא מיהת שלש על שלש בצמר ופשתים מיממא בנגעים מנלן דתניא בגד אין לי אלא בגד ״שלש על שלש מנין ת״ל והבגד ואימא לרבות שלשה על שלשה לאו ק"ו הוא השתא שתי וערב מיממא שלשה על שלשה מיבעיא אי הכי שלש על שלש נמי ליתי בק"ו אלא שלשה על שלשה דחזו בין לעשירים בין לעניים אתי בק"ו שלש על שלש לעניים הוא דחזיין לעשירים לא חזיין לא אתי בק"ו מעמא דכתביה קרא הא לא כתביה קרא לא גמרינן בק"ו ואימא לרבות שלשה על שלשה בשאר בגדים אמר קרא יבגד צמר ופשתים בגד צמר ופשתים אין מידי אחריני לא ואימא כי אימעום משלש על שלש אבל שלשה על שלשה מיממא או תרי מיעומי כתיבי בגד צמר או [בבגד] פשתים חד למעומי משלש על שלש וחד למעומי משלשה על שלשה ולרבא דאמר שלשה על שלשה בשאר בגדים איכא בינייהן

גדול דשאר מינין לא מיטמו בנגעים: גדול דשאר מינין לא מיטמו בנגעים: ואימא כי אמעיט. שאר בגדים משלש על שלש דבצמר ופשמים אתי בק"ו משתי וערב אבל שלשה על שלשה מיטמו מריבויא דוהבגד: **מרי** מיעוטי כחיבי. תרי זימני כתיבי בגד למר ופשתים זאת תורת נגע הלרעת בגד הלמר או הפשתים: שמנא ליה. לרבי שמעון שום טומאה בשאר בגדים הואיל ושאר בגדים הסתומים למדין הן מן המפורש:

ר' שמעון בן אלעור וחנא דבי ר' ישמעאל אמרו דבר אחד. דמהיכא

תיתי לר' שמעון למעוטי שאר בגדים מטומאה אי לאו דאית ליה הא דתנא דבי ר' ישמעאל. והלכך יולא מן העץ לאו דווקא נקט דה"ה לנולה של עזים וכל מידי דלאו למר ופשמים הוא ואיידי דנקט

יוצא מן העץ לענין סוכה נקט לה נמי לענין טומאה: הואיל ונאמרו

בגדים בתורה סתם. כגון בטומחת

שרלים וטומחת מת דכתיב בטומחת

שרלים או בגד או עורט ובמת וכל בגד

וכל כלי עורד וכן בשכבת זרע וכל בגד

וכל עור אשר יהיה עליו שכבת זרע

וגו׳ה) ובלילית על כנפי בגדיהסי): ופרע

לך הכתוב באחד מהן. בטומאת

נגעים כלל תחלה ואח"כ פרט י והבגד

כי יהיה בו נגע לרעת כלל בבגד למר

כו׳ פרט אף כל בגדים הסתומים ילפי׳

במה מלינו דהוא בנין אב דאינו אלא

לתר ופשחים: שלשה. מפחים: לר'

שמעון אית ליה. דבהדיא תנאח אין בו

משום שלש על שלש אבל שלשה על

שלשה דחזי אף לעשירים מיטמא.

ולקמן יליף מנליה בהו טומאה כלל

הואיל ומנגעים יליף דאי לא יליף

מנגעים מהיכא חיחי ליה לחלק בין

פשתן לשאר מינין: דכולי עלמא. בין

לאביי בין לרבא אליבא דהני תנאי:

בגד אין לי כו'. כלומר אי הוה כתיב

בנגעים בגד אין לי דמיטמא בנגעים אלא בגד שלם: לעשירים לא חזיין.

אין מקפידין להלניע ובטולי מבטלי להו

לא אתיין בק"ו: וטעמא דכתביה קרא

כו'. מסקנא דפירושה דמילתא היא

ובניחותא כלומר הלכך טעמא דכתב

קרא והבגד לרבויינהו הלכך מיטמו

הא לא רבינהו לא מיטמו: ואימא

לרבות שלשה על שלשה בשחר בגדים.

ושלש על שלש בלמר ופשתים מיטמו

מק"ו והאי רבויא לשלשה על שלשה

אתא ולשאר בגדים: אמר קרא בבגד

למר. פרט אחר כלל למימר דאפי׳

בגדים מאו בגד ומנא ליה ⊂ דילמא אינטריך קרא כא לבגד שלם אלמא משמע דאין חילוק בין בגד שלם לשלשה על שלשה וכן אביי דמוקי או בגד לשלש על שלש בצמר ופשחים דמיטמא בשרצים ולא מוקי לשלשה על שלשה בי משום דשלשה על שלשה הוי בכלל בגד ולא לריך ריבוי וכן משמע ממאי דפריך ואימא כי אימעוט משלש על שלש בג ושם אפרש ויש ליישב דאינטריך ק״ו דאי לאו ק״ו ה״אכד בגד משמע בגד שלםכה אבל השתא דאיכא ק״ו גלי לןכו דבכל מקום דכתיב בגד הוי שלשה על שלשהם: ראימא לרבות שלשה על שלשה בשאר בגדים. פי׳ בקונטרס אבל שלש בלמר ופשמים אמי בק״ו ולא נהירא דהא אמרן כיון דלא חזי לעניים ולעשירים לא אתי בק״ו⊏ו ונראה לפרש ב'דהכי פריך ואימא לרבות שלשה על שלשה פי׳ שנרבה שלשה על שלשה

בשאר בגדים דהא ליכא מיעוטא למעוטינהו^{דב} וצמר ופשמים אתי למעוטי שאר בגדים משלש על שלש דאי לאו צמר ופשמים הוה מרבינן בכל בגדים מוהבגד שלש על שלש כיון דקרא סחמא כחיב ומשני למר ופשחים כחיב והמתרץ לג לא הבין קושייתו והיה סבור שהמקשה לא ידע דלמר ופשחים כחיבלד ולהכי הדר פריך ליה אימא כי אימעוט משלש על שלש לי היינו קושיא ראשונה אלא שמפרש היטב:

ראימא בי אימעום משלש על שלש. מכאן נמי משמע כפי׳ הרב פורת דשלשה על שלשה הוי בכלל בגד וק"ו להרווחא דמילתא נקט רו דאי שלשה על שלשה לא שמעי׳ מבגד אלא מק"ו א"כ מאי פריך כי אימעוט משלש על שלש מה לריך מיעוט מהיכא חימי לרבות שלש על שלש בשאר בגדים דריבויא דוהבגד בצמר ופשתים מוקמית לה אפיי בשלש על שלש דשלשה על שלשה לא איצטריך בצמר ופשמים דהא מק"ו דשתי וערב אתי אבל בשאר בגדים דלא אתי בק"ו דהא בשתי וערב בהדיא כתיב צמר ופשמים^{דח} איצטריך ריבוי מוהבגד ? לשלש על שלש^{דש} ומיהו שמא המהשה סבר דיש לרבות בשאר בגדים שלש על שלש⁰ כמו בצמר ופשתים כיון דהרא סתמא כתיב וחד ריבוי לכולהו":

תרי מיעושי בתיבי. ואם תאמר לשתוק מריבויא דוהבגד וע"כ שלש על שלש טמא בצמר ופשמים דאי לאו הכי תרי מיעוטי למה לי וו"ל באדאי לאו ריבויא דוהבגד הוה מוקמינן תרי מיעוטי לרבות שלשה על שלשה בשאר בגדיםמא דאין מיעוט אחר מיעוט אלא לרבות _{ולבי} מהסס דהיאך נאמר דאין מיעוט אחר מיעוט אלא לרבות שלשה על שלשה בשאר בגדים ויותר נראה לומר כיון דאיכא לאוקמי שפיר חרי מיעוטי ליכא למימר דאתי לרבות) [מ"ין ושלש על שלש בצמר ופשתים ה"א דטהור אבל השתא דכתיב ריבוי דוהבגד ע"כ הנך חרי מיעוטי אתי למעוטי ולאו לרבות דאי לרבות מוהבגד וחד מיעוט הוה ידעינן שלשה על שלשה בשאר בגדים כדפרישית לעיל וא"ת אכתי לשתוק מריבויא דוהבגד וחד מיעוטא ולא ניכתב אלא חד למר ופשתים ואנא ידענא דשאר בגדים דלא יטמאו בנגעים דמהיכא תימי וידעינן נמי דצמר ופשתים מיטמו בשלש על שלש דאי לאו הכי אמאי כתב רחמנא טומאה כלל בבגד צמר ופשחים דשלשה על שלשה שמעינן מק"ו דשתי וערב אלא ודאי לשלש על שלש אחיא וי"ל דהשתא דגלי לן קרא דשייכי טומאה דנגעים בבגדים ילפינן השיעור שפיר בק"ו דשתי וערב אבל אי לאו איכתיב טומאת בגדים לא הוה ילפינן מק"ו דשייך טומאה בבגד וה"א דאין שייך נגע אלא בשתי וערב אבל בבגד לא שייך נגע דשמא לא יבא בו נגע כלל^{חג}:

מוסף תוספות א. דקמ"ל. תוס׳ הרח"ש. ה. רלא שייך גע"ג בטווי. מוס' הכל"ש. ג. מדקאמר גע"ג. מוס' הכל"ש. גע"ג. זוס' הכל"ש. T. ותרתי דייקינן מיני', ד. ותרתי דייקינן מיני׳, דבגד פשתן מטמא שלש על שלש וגם אם סככה בטווי פסולה. תום' הכא"ש. בטורי פטולה. מוסי טומים. ה. שאין בו משום שלש על שלש אבל יש בו משום שלשה על שלשה. ריטנ"ל, 1. דמסתבר כוותי׳. מוס׳ הרא״ש. T. לטמא. מוס׳ הרא״ש. T. דומיא דבגד צמר וכו׳ וכיון שכן, ליכא לאוקמי׳ לרשב״א כוותי׳. ריטנ״א. ט. אין שום תנא מחלק בטומאתום]. אלא. מוז'ק בטומאונם], אלא. מוס' הלח"ש. י. לגמרי. מוס' הלח"ש. יא. ואי אמרי דרשב"א סבר דשאר הלח"ם, "א. ואי אמרי" דרשב"א סבר דשאר בגדים יש בהם משום שלשה על שלשה הו"ל דעת שלישית ולא אתיא דעת שלישית ולא מתא לא כת"ק ולא כתנא בתרא דבי ר' ישמעאל לקמן. אבל רבא סובר דתנא דבי ר' ישמעאל דלקמן לא מרבי שאר בגדים אלא לשלשה על שלשה ומש״ה רשב״א כוותי׳, כי האי תנא ישמעאל. ריטנ״א. יב. יותר משלשה על שלשה. משלשה על שלשה. מוס׳ הלח״ם. יג. שאין במשמעותו הרבה. מוס׳ הלח״ם. יד. כמה יהא בו ויהא חשוב לטמא טומאת ויהא חשוב לטמא טומאת גנעים, ושיערו חכמים.
מוס' הלח"ש. 10. דנהי דאריג שלש על שלש על שלש לא לעניים, שתי וערב כדי לארוג שתי וערב כדי לארוג בו שלש על שלש. בו שלש על שלש. תום' הלח"ש. TO. טמא. תום' הלח"ש. Ti. ואין אדם יכול לחלק ביניהם. תום' הלח"ש. אלא כל שראוי לעניים ולעשירים, בגד האמור בתורה הוא. למנ"ו. יח. טמא. מוס׳ הכל״ש.
יח. טמא. מוס׳ הכל״ש.
יט. ואם איתא דבשלשה
על שלשה אי לאו
ק״ו לא הי׳ דינו כבגד שלם. חי׳ הר״ן. כ. לרבות שלשה על שלשה. תוס׳ הרח״ש. כא. לטמא. תוס׳ הלח"ט, כב. דבשרצים לא הלח"ט, כב. דבשרצים לא אתיא בק"ו דאין שתי וערב מטמא בהם. מוס׳ הרא"ש. ואכתי שלשה על שלשה בצמו״פ דמטמא בשרצים מנ״ל, אלא. רענ״ת. כג. אבל שלשה שלשה מטמא, ואי צריך קרא לשלשה, מנ״ל דשלשה על שלשה מנר"ל ושל שה על של שה מטמא, הא לא כתוב בי' ריבוי, והכי איבעי לי' למימר, כי אמעוט משלש על שלש ומשלשה על שלשה, אבל בגד שלם מטמא, א"ו אין חילוק בין בגד שלם לשלשה על שלשה. מומ' הלא"ם בד'. מוס' הרא"ש. בה. משמע, ואפי׳ שלשה על שלשה טהור. על שלשה טהוד. מוסי הלס״ע. כו. ק״ו, דיבגד׳לא משמע בגד שלם אלא אפי׳ שלשה על שלשה,

וכן. סוס׳ הרח״ש, כד. כיון דחזי בין לעניים בין לעשירים כשתי וערב, אבל שלש על שלש, אע״ג דרבייה רחמנא בנגעים מ'והבגד', לאו גלויי מלתא בעלמא הוא שיהא כבגד שלם, כיון דלא חזו לעניים ולעשירים כבגד גדול, אלא היכא דרבייה

מיזהבגדי, ארא הכיא דרבייה של סבלמא היא שירא כבגד שלם, כיון דרא חזו לעניים ורעשירים כבנד גדור, ארא היכא דרבייה בייה וא של פרושי הכי בבד גדור, ארא היכא דרבייה בייה, הא מא לרבות שלשה בשאר בגדים דאלו שלש לש שלש בצמר ופשתים מק"ז קא אתו. לשנ"ח. הואך חזר בו בשתיקה. למנ"ן. בוו להשוות שאר בגדים לאפו"פ. מ" הי"ן. ל. [ד]הוי טהור. מונ" המים וכל ואפי בצמ"פ, דרא אמאי דקאמרי דרכי"ע מיהא שלש על שלש בצמריפ מטמא מגלן, אתינן, ומש"ה אכתי קא דייק ואזיל אכתי מנ"ל, דאימא דיוהבגדי לא לרבות שלש על שלש קא אתי, דאיהו לא חזי אלא לעניים, דטפי משמע דנרבה מיניה בגד שלם בשאר בגדים, דחזי בין לעשירים, דהאי 'זהבגד' מרבה בגד שלם. לשנ"פ. מוכ" מרב"ע מוכ"ל, בשלה באר בצמר"פ מוכ"ל, הל"ש. [פול צמו"פ. מוכ"ל, דרשלש על שלש בצמו"פ ושלשה על שלשה בשאר בגדים שקולין הם. מוכ"ל, לו. שמר ידענא דצמו"פ. מוכ" בקוד בקד באר בגדים משלש על שלש שלא יהא טמא בשאר בגדים כמו בצמו"פ. מוס" הלל"ש. לו. שפר ידענא דצמו"פ כתובי בקרא בהדיא, הלכך אימעוט שאר בגדים משלש על שלש שלא יהא טמא בשאר בגדים כמו בצמו"פ. מוס הלל"ש. לו. שפר ידענא דצמו"פ כתובי בקרא בהדיא, הלכך אימעוט שאר בגדים משלש על שלש שלא יהא טמא בשאר בגדים כמו בצמו"פ. מוס "לותובים בליות בליות בליות בליות בל לותובים בליות בלי